

Barnsjukhuset i Hanoi 30 år:

Ett imponerande resultat av svensk-vietnamesiskt samarbete

■ Åren 1973–2007 bistod Sverige med medel och expertis till ett omfattande hälsoprojekt i Vietnam. Det bestod av fyra komponenter:

- Ett stort barnsjukhus i Hanoi
- Ett distriktssjukhus, Uong Bi, 15 mil öster därom
- Ett primärhälsovårdsprojekt i Quan Ninh-provinsen
- Stöd till medicinförsörjning (»essential drugs«) samt medicinsk utrustning och underhåll.

Det var med andra ord ett mycket stort svensk-vietnamesiskt projekt som skulle byggas upp från grunden. Det kom att pågå i nära 40 år och krävde totalt 1,2 miljarder kr.

Barnsjukhuset invigdes 1981 av dåvarande utrikesministern Karin Söder. 30-årsminnet firades med stor pompa den 11 mars 2011 (i närvaro av Vietnams hälsominister, representanter för den svenska ambassaden, 300 läkare samt några svenska tidigare medarbetare. Jag representerade Internationell barnhälsovård i Uppsala, som 1983–1986 hade Sidass uppdrag att administrera samarbetsbiståndet.

Barnsjukhuset hette tidigare

»Institute for the protection of children's health – Olof Palme« (IPCH), men numera National Hospital of Pediatrics (NHP). Sjukhuset har i dag 1 000 anställda, ett 20-tal specialistavdelningar och omkring 40 000 inläggningar och 350 000 polikliniska besök per år. Årligen utförs omkring 6 000 större operationer. Vad man är speciellt stolt över är att detta inkluderar ett antal njurtransplantationer, ett par levertransplantationer, operationer för diafragmabráck, perikarditer och ductus arteriosus samt

Vietnamesiska barnläkare på vidareutbildning i Uppsala. Längst ned till vänster dr Liem, numera chef för det stora barnsjukhuset i Hanoi, överst till vänster författaren, Yngve Hofvander.

hittills ett fall av särande av siamesiska tvillingar.

Sjukhuset har omkring 145 platser för neonatal intensivvård på en avdelning som är väl utrustad; det blinkade övertygande från ett otal automatövervakningar, och personalen gav ett mycket kompetent intryck.

Hela sjukhuset ger (numera) ett effektivt och välskött intryck, är rökfritt och det förekommer inget ätande av medhavd kost i vråna.

Chef för detta stora företag är professor Nguyen Thanh Liem, barnkirurg, som flera gånger varit på studiebesök och deltagit i kurser i Uppsala – en synnerligen driftig kollega som till sin hjälp har en styrelse om tre läkare. Men – så här har det förvisso inte alltid varit eller sett ut.

När detta stora sjukhus skulle dras i gång och bemannas 1981 krävdes en omfattande personalutbildning i Sverige och i Vietnam. Denna försvårades av att relativt få talade engelska och att många tekniska detaljer var okända. Läkarlönerna var (liksom alla statliga löner efter kriget) så låga att även överläkarna

måste komplettera sin magera lön genom att måla hus eller klistra kuvert på kvällstid för att kunna överleva. Men inom några år genomfördes »Doi moi«-reformen som nästan omgående släppte loss bl a de ekonomiska incitamenten, som t ex gjorde Vietnam till en av de största risproducenterna i regionen.

Under de första åren förblev sjukvården och NHP inriktad på att diagnostik och behandling skulle äga rum på sjukhus enligt dåvarande rysk modell. Även måttlig dehydrering skulle behandlas med intravenöst dropp. Likaså skulle malnutrition behandlas med intravenöst proteindropp. »Baby friendly«-konceptet var okänt. Efter ett par år fick Internationell barnhälsovård i Uppsala i uppdrag att starta en omfattande utbildningsverksamhet på temat »Primary health care« med speciellt fokus på Unicefs akronym GOBI-FFF (growth monitoring, oral rehydration, breast feeding, immunization, female education, family planning, food supplementation).

Utbildningsseminarierna upprepades många gånger i

olika delar av landet och blev mycket populära. Föreläsningarna, demonstrationerna och grupparbetena var mycket praktiskt lagda och inriktade på »appropriate technology« samt utgavs som läroböcker efteråt.

Ramsan GOBI-FFF skämdes det mycket om fortfarande vid 30-årsjubileet.

Sjukhuset samarbetar numera i fråga om utbildning och forskning med medicinska fakulteten vid Hanois universitet men är inte en del av universitetet. Man ger tremånaders kurser i pediatrik som del i läkarutbildningen men även postgraduate-utbildningar. Man strävar på olika sätt att bli det ledande pediatrika centret i Vietnam men också i övriga Sydostasien och planerar att bygga om och till sjukhuset för att svara mot denna ambition. Man samarbetar med Japan, Australien, USA (Am Vet Assoc), Sydkorea och med Lund (onkologisk forskning och utbildning).

För något tiotal år sedan blev Vietnam medlem av internationella barnläkarföreningen (International Pediatric Association). Motsvarande steg har tagits av landets sjuksköterskeförening, som för övrigt tillkom med hjälp av den svenska sjuksköterskepersonalen vid sjukhuset.

Jag har haft glädjen att följa denna imponerande utveckling under de gångna 30 åren. IPCH/NHP och dess utlöpare tillhör nog det mest framgångsrika i fråga om svenskt biståndssamarbete.

Yngve Hofvander

professor emeritus, tidigare chef för Internationell barnhälsovård, Uppsala universitet
yngve.hofvander@kbh.uu.se